

потужність, стан обладнання, технологія, ринок збуту та ін. Методика підготовки релевантної інформації для управлінців залежить, наприклад, від того, наскільки навантажені потужності підприємства. В будь-якому випадку віддається перевага маржинальному підходу.

Література:

1. Ащеулова О. М. Обґрунтування механізму моделювання системи формування внутрішніх економічних резервів вугледобувного підприємства / О. М. Ащеулова // Економічний простір : зб. наук. праць. – Д.: ПДАБА, 2017. – № 128. – С. 155 – 166.
2. Харченко Ю. А. Кореляційно-регресійний аналіз обсягів збуту продукції промислового підприємства / Ю. А. Харченко // Економічний простір. – 2014. – № 86. – С. 214 – 223. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/есpros_2014_86_23.
3. Колесов Ю. Б. Моделирование систем. Практикум по компьютерному моделированию / Ю. Б. Колесов. – СПб.: БХВ-Петербург, 2007. – 352 с.
4. Dantzig G. V. Linear Programming and Extensions, Princeton Univ. Press, Princeton, New Jersey, 1963. (Русский перевод: Данциг Дж., Линейное программирование, его применения и обобщения, «Прогресс», 1966. – 600 с.
5. Ащеулова О. М. Державна підтримка стабільності у вуглепромислових регіонах Донбасу: монографія / Ащеулова О. М., Мамайкін О. Р., Саллі С. В. – Д.: НГУ, 2014. – Т. 2. – С. 13 – 17.
6. Смирнов С. О. Економетрика: конспект лекцій [Електронний ресурс] / Смирнов С. О., Притоманова О. М., Харун І. В. – Режим доступу: http://repository.dnu.dp.ua:1100/?page=inner_material&id=1058

УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ СУБ'ЄКТІВ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Левкіна Р. В., д.е.н., професор, професор кафедри підприємництва та біржової діяльності

Котко Я. М., к.е.н., ст. викладач кафедри підприємництва та біржової діяльності

Левкін А. В., к.т.н., доцент кафедри кібернетики та інформаційних технологій

Державний біотехнологічний університет

Реалізація основної мети суб'єктів аграрного підприємництва – отримання прибутку вимагає від них гнучкості й адаптації до змінних умов., що у свою чергу, можливе лише за умови кадрового забезпечення. Зважаючи на міграцію високо кваліфікованих кадрів до великих міст і наявний їх дефіцит у сільській місцевості, аграрні підприємства звуженої спеціалізації переходять і без того на скорочення товарної структури. Виникає замкнене коло, що не дозволяє створити умови для зайнятості молодих працівників. На наш погляд, виходом із ситуації, що склалася у напрямку зростання зайнятості населення у сільських територіях, є розвиток саме аграрного підприємництва. Серед іншого

це впливатиме на розбудову і відновлення соціальної інфраструктури і дозволить вирішити низку проблем соціального та екологічного характеру.

Теоретичні і практичні аспекти вирішення проблем управління соціально-економічним розвитком суб'єктів аграрного підприємництва були опубліковані у працях таких зарубіжних і вітчизняних науковців: Л. Хенс [1], М.Й. Малік, О.Г. Шпикуляк О.Г. [2, 3], М.О. Соколов [4], О.О. Красноручський [5, 6], О.В. Раєвнева [7], та інші. Проте дані праці присвячені переважно загальним аспектам соціально-економічних відносин без акцентування на галузевих особливостях аграрного підприємництва та напрямках вирішення соціальних завдань на мезорівні.

Тому вирішення проблеми ми вбачаємо у розвитку аграрного підприємництва на базі широкої спеціалізації у напрямку збільшення частки високотрудоємкої продукції. Економічний розвиток підприємств поступово створює умови для соціального розвитку, що у структурі механізму управління аграрним підприємництвом є найбільш важко реалізоване.

Проведений аналіз публікацій дозволяє зробити висновок про недостатність уваги до практичних питань управління соціально-економічним розвитком аграрного підприємництва та їх зв'язку із розвитком сільських територій, хоча останніми роками кількість публікацій зростає.

Так В.А. Герцик пропонує розглядати поняття «соціально-економічний розвиток підприємства» як процес незворотньої дії, спрямованої на закономірної зміни економічного стану та соціальної інфраструктури суб'єкта, коли організаційно-економічна структура переходить на принципово новий якісний рівень [8]. Ми вважаємо, що структурними елементами механізму розвитку аграрних підприємств є економічний, соціальний та екологічний елементи [9]. Загальновідомим є, що вплив на механізм управління розвитком здійснюють чинники внутрішнього середовища, серед яких: застосування неефективних методів й недосконалих рішень у менеджменті; нераціональне використання ресурсів; вузька спеціалізація; неефективна кадрова політика; недієвий мотиваційний механізм до високопродуктивної праці і підприємництва та ін. Чинники зовнішнього середовища не обмежуються жорсткою конкуренцією і недосконалістю державної політики у сфері аграрного підприємництва. Їх перелік набагато ширший [10].

Комплексність і системність вимагає підходу до управління розвитком аграрного підприємництва як до процесу забезпечення максимального рівня прибутковості і продуктивності праці, раціонального використання ресурсів в умовах соціальної спрямованості і спроможності підприємства [11, 12].

Суб'єкти аграрного підприємництва у особі керівника та працівників, що за статистикою, проживають у тих самих населених пунктах, де й працюють, усвідомлено підходять до розподілу прибутку у частині його привласнення за умовами установчого договору чи за принципом приватної власності на установчий капітал та формування фондів розвитку самого підприємства. У більшості випадків орієнтація на максимізацію прибутків вимагає використання таких коштів на розвиток сільських територій, що обумовлено реалізацією управлінських процесів та вимогами місцевого ринку. Таким чином

відбувається розвиток територіальної громади і відбудова її соціальної інфраструктури. А забезпечення соціально-економічних інтересів працівників і жителів впливає на самі суб'єкти підприємництва через довіру, відповідальність, повагу і продуктивність праці. Отже соціально-економічна спрямованість підприємницької діяльності у сільській місцевості дозволяє узгодити взаємні інтереси бізнесу і населення на основі ефективно функціонуючого соціально орієнтованого мотиваційний механізм підприємства в цілому та усіх його працівників [12, 13].

Структура соціально орієнтованого мотиваційного механізму, реалізація його у практичній частині для суб'єктів малого аграрного підприємництва крупних агрохолдингових формувань суттєво відрізнятися, що є обґрунтованим і з позицій їх створення, і системи управління. Тому для розвитку сільських територій саме малі та середні за розміром підприємства мають більше значення, вони функціонують на задоволення потреб місцевого ринку і мають тісний, навіть родинний, зв'язок із реальними чи потенціальними споживачами [12, 14]. Проте результати дослідження показують, що більшість суб'єктів аграрного підприємництва не інвестують власні кошти у соціальний та екологічний розвиток територій в умовах невизначеності і високої ймовірності ризиків. Гальмування соціально-економічного розвитку суб'єктів аграрного підприємництва пояснюється обмеженістю власного капіталу фінансів і можливостей зовнішнього інвестування; низьким техніко-технологічним рівнем виробничих процесів; вищим рівнем чутливості до коливань кон'юнктури ринку; політичною і правовою нестабільністю у країні; високим рівнем конкуренції з боку агрохолдингових компаній; слабким позиціонування на місцевих ринках [15, 16].

Література:

1. Социально-экономический потенциал устойчивого развития: учебник / под. ред. проф. Л. Г. Мельника и проф. Л. Хенса. Сумы: ИТД «Университетская книга», 2007. 1120 с.
2. Шпикуляк О.Г., Малік М.Й. Інституціональний аналіз розвитку підприємництва в аграрному секторі економіки: методичний аспект. *Економіка АПК*. 2019. № 6. С. 73-82.
3. Малік М.Й. До питання сталого розвитку сільських територій. *Економіка АПК*. 2008. № 5. С. 51–58.
4. Коноплина Ю.С., Соколов Н.А. Социально-экономическая трансформация как основа обеспечения рационального природопользования и устойчивого развития при переходе к информационному обществу. *Праці Першої міжнародної і другої всеукраїнської наукової конф. студентів та молодих учених "Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, підприємництво, сталі економічне зростання"*. Донецьк: ДонНУ, 2001. С. 22-25.
5. Красноручський О.О., Колпаченко Н.М., Смігунова О.В. Проблеми та перспективи розвитку малого та середнього підприємства в Україні. *Вісник ХНТУСГ: Економічні науки*. 2016. Вип. 172. С. 54-62.
6. Красноручський О.О., Руденко С.В. Функціональні та інструментальні концепції в дослідженнях механізмів управління економічним потенціалом аграрних підприємств. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2016. № 2. С. 5-10.
7. Раєвська О.В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі: монографія. Х.: ВД "ІНЖЕК", 2006. 496 с.
8. Герцик В.А. Ієрархічна структура організаційно-економічного механізму

управління розподілом підприємства. *Культура народів Причорномор'я*. 2009. № 172. С. 22-24.

9. Левкіна Р.В. Ефективність функціонування підприємств овочівництва в умовах сталого розвитку. *Вісник ХНТУСГ: Економічні науки*. 2014. Вип. 150. С. 197-203.

10. Шубравська О.В., Корсак Л.М. Чинники та індикатори сталого розвитку агросфери. *Економіка АПК*. 2005. №12. С. 15-20.

11. Левкіна Р.В. Роль соціальної складової у стабільному розвитку аграрних підприємств. Економічний розвиток України в сучасному просторі і часі: *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 23-24 жовтня 2013 р., присвяченої видатному ученому-економісту О.Г. Ліберману*. Х.: ВД «Інжек», 2013. С. 82-85.

12. Левкіна Р.В., Котко Я.М. Соціальна орієнтація мотиваційного механізму суб'єкта аграрного бізнесу. *Вісник ХНТУСГ: Економічні науки*. Вип. 191. 2018. С. 51-59.

13. Котко Я.М. Механізм управління розвитком підприємств-виробників продукції рослинництва. *Український журнал прикладної економіки*, 2020. Т. 5. № 3. С. 387 – 394.

14. Левкіна Р.В. Формування організаційно-економічного механізму стабільного розвитку аграрних підприємств. *Технологический аудит и резервы производства. Экономические науки*, 2013. № 5/3 (13). С. 16-18.

15. Скоробогатова Н.Є. Проблеми розвитку підприємництва в реаліях української економіки. *Проблеми системного підходу в економіці*, 2017. Вип. №4 (60). С. 119 – 124.

16. Доброва Н.В. Соціальне підприємництво. *Економічні інновації*, 2015. Вип. 59. С. 112-117. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecinn_2015_59_15.

РОЛЬ ГЛОБАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ МІСТ ЮНЕСКО (GNLC), ЩО НАВЧАЮТЬСЯ, У РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Літкевич Ж. В. студентка 2-го курсу гр. ГКЗ Навчально-науковий інститут будівельної та цивільної інженерії

Радіонова Л. О. канд. філос. наук, доцент, доцент кафедри філософії і політології

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Україна

Глобальна мережа міст ЮНЕСКО, що навчаються, міжнародна орієнтована на політику, яка це мережа, надає натхнення, ноу-хау та передовий досвід. Міста, які вчаться на всіх етапах розвитку можуть отримати велику користь від обміну ідеями, Мережа підтримує інші міста в досягненні всіх сімнадцяти цілей у сфері сталого розвитку (ЦСР). ЮНЕСКО підтримує та покращує практику навчання протягом усього життя у містах світу, сприяючи політичному діалогу та взаємному навчанню між містами-членами; налагодження партнерських відносин; забезпечення розвитку потенціалу [1].

Місто, що навчається, сприяє навчанню протягом усього життя для всіх. Керуючись принципом інклюзивності, міста, що навчаються, просувають політику і практику, що сприяє сталому розвитку, зокрема, за допомогою програм навчання протягом усього життя, які сприяють рівності, згуртованості та миру. Зокрема, місто, що навчається, - це таке місто, яке: